

Raadsvoorstel

Onderwerp **Het 'Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie'**
Steller/telnr. Liesbeth van de Wetering 0650215753 / Fred Stol Bijlagen 4

Classificatie

Portefeuillehouder Vertrouwelijk De Rook **Raadscommissie**
Langetermijn agenda (LTA) **LTA ja: Maand 3 Jaar 2021**
Raad **LTA nee: Niet op LTA**

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit

- I. het 'Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie' vast te stellen;
- II. kennis te nemen van Evaluatierapport 5 experimenten Democratische vernieuwing Groningen;
- III. kennis te nemen van Eindrapport onderzoek Cooperatieve Wijkraad;
- IV. kennis te nemen van Samenvatting onderzoek Cooperatieve Wijkraad.

Samenvatting

De afgelopen jaren heeft de gemeente Groningen in vijf verschillende wijken geëxperimenteerd met nieuwe vormen van democratie en gebiedsgericht werken. Ook in andere wijken en dorpen werden interessante nieuwe manieren van samenwerken ontwikkeld. Dit heeft ons geleerd dat het zinvol is te werken aan meer decentraal vormgegeven democratie. Het doel daarvan is het vergroten van de betrokkenheid, deelname, zeggenschap en het eigenaarschap van bewoners en samenwerkingspartners. Dit zal bijdragen aan het vertrouwen van burgers in de overheid. In gesprek met bewoners (-collectieven en -organisaties) willen we op maat zeggenschap in wijken en dorpen vormgeven. Hiervoor hebben we het 'Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie' ontwikkeld. Het 'Gronings Model' is de Groningse manier van het vormgeven van het gesprek, de agendasetting en de besluitvorming in en met onze wijken en dorpen. Om recht te doen aan de verschillen in de wijken en dorpen stellen we voor om maatwerk te ontwikkelen. Het gemeenschappelijke van deze aanpak is dat we in elke wijk de zelfde vragen stellen en de zelfde ruimte bieden.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Het vergroten van het vertrouwen van onze inwoners in de overheid is een van de grote opgaven van deze tijd. Een gevoel van een te grote afstand, niet gehoord te worden of het gevoel dat de overheid er 'niet voor jou' is, lijken er in toenemende mate voor te zorgen dat mensen zich niet herkennen in de rol die de overheid inneemt. Dit doet afbreuk aan een cruciaal element in een functionerende democratie, namelijk dat de overheid van ons allemaal is en het beste met ons voor heeft. Dit patroon voltrekt zich ook in de gemeente Groningen ondanks de inspanningen van ambtenaren, bestuurders en politici om die trend te keren. Er zijn geen gemakkelijke oplossingen. Deze notitie pretendeert die ook niet te hebben. Maar we zullen ons wel anders moeten gaan organiseren én gedragen om tot een betere verhouding te komen.

De afgelopen jaren heeft de gemeente Groningen in vijf verschillende wijken geëxperimenteerd met nieuwe vormen van democratie en gebiedsgericht werken. Ook in andere wijken en dorpen werden interessante nieuwe manieren van samenwerken ontwikkeld om betrokkenheid, deelname, eigenaarschap en zeggenschap te vergroten. Dat krijgt namelijk niet alleen vorm op het niveau van de gemeente, maar juist ook in de wijken en dorpen, waar we ambtelijk en bestuurlijk nabij en benaderbaar willen zijn. De experimenten democratische vernieuwing in het gebiedsgericht werken leren ons dat het zinvol is te werken aan meer decentraal vormgegeven democratie.

Met het Gronings model geven we op maat vorm aan zeggenschap in wijken en dorpen. Het model geeft een raamwerk waarbinnen wijk- en dorpsdemocratie op maat wordt vormgegeven met bewoners (-collectieven en -organisaties). Aan de hand van vragen en antwoorden bepalen gemeente en wijk in samenspraak welke rol en taak zij vervullen in het opstellen en uitvoeren van en de zeggenschap over de wijkagenda. Het doel is te komen tot afspraken per wijk waar met het Gronings model op maat zeggenschap in wijken en dorpen wordt vormgegeven.

Kader

In 2017 stemde uw raad in met de notitie 'Experimenteren in het gebiedsgericht werken'. De afgelopen paar jaar hebben in vijf wijken experimenten Democratische Vernieuwing gelopen. De evaluatie van de vijf experimenten is uitgevoerd door de externe experts van de bureaus Bijker Ontwikkelt en All About Change. De Coöperatieve Wijkraad is daarnaast ook nog geëvalueerd door Bureau Onderzoek en Statistiek en Breuer IntraVal. De evaluaties geven per experiment aan wat aandachtspunten en succesfactoren zijn en bieden handelingsperspectief en bouwstenen voor de toekomst. In de beeld- en meningvormende raadsvergadering van 25 november 2020 is dit besproken. Op basis van deze bespreking en onze jarenlange ervaring met Gebiedsgericht Werken en Democratische Vernieuwing, hebben wij het 'Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie' ontwikkeld.

In de brief aan de raad eind 2019 gaven we aan te komen tot een 'Gronings model', met maatwerk per wijk. Als onderdeel van een bredere democratische vernieuwingsagenda hebben wij de notitie het 'Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie' geschreven. Dit na aanleiding van het volgende actiepoint uit deze agenda:

'We ontwikkelen de experimenten door tot een Gronings model voor zeggenschap in wijken en dorpen.'

Tijdens de begrotingsraad van 11 november 2020 heeft de raad de motie: horen, zien, spreken, luisteren aangenomen. Hierin wordt het college verzocht te komen met een discussienotitie over de toekomst van burgerparticipatie en de 'digitale democratie'. In de notitie komen we ook daarop terug.

Argumenten en afwegingen

Het 'Groningse Model' is de Groningse manier van het vormgeven van het gesprek, de agendasetting en de besluitvorming in en met onze wijken en dorpen. Het gemeenschappelijke van deze aanpak is dat we in elke wijk de zelfde vragen stellen en dezelfde ruimte bieden. Door niet één werkwijze te kiezen maar elke wijk zelf te laten bepalen hoe zij zich willen organiseren en hoe zij met de gemeente willen samenwerken. We maken daarbij gebruik van de lessen die zijn opgedaan in de vijf experimenten.

Om meer recht te doen aan de verschillen in de wijken en dorpen stellen we de raad voor om maatwerk per wijk/dorp te ontwikkelen aan de hand van het Gronings model. Nadeel kan zijn dat dit veel tijd en inspanning van de betrokken partijen vraagt. Daarom willen we klein beginnen in een aantal wijken en dorpen waar dit thema al op de agenda staat. Met 'praatplaten', waarin verschillende vragen staan verwoord, voeren we dit gesprek. Gaandeweg gaan we kijken of dit werkt en passen we de aanpak zonnodig aan. Het gaat hierbij niet alleen om het gesprek tussen gemeente en bewoners, maar ook om het gesprek tussen bewoners onderling. We stellen voor dat de raads werkgroep democratische vernieuwing bij dit proces betrokken wordt. Ook om zo de maatschappelijke en de representatieve democratie goed te blijven verbinden en elkaar te laten versterken.

Met het Gronings model gaan de gebiedsteams/concernstaf namens de gemeente met bewoners (-collectieven en -organisaties) in gesprek. Wijkwethouder en raad schuiven desgewenst aan. Als eerste stap wordt aan de hand van de praatplaat met vragen, inclusief een kompas voor wijkdemocratie, gesproken over de bouwstenen voor wijk- en dorpsdemocratie. In samenspraak worden de wensen ten aanzien van wijk- en dorpsdemocratie in kaart gebracht. De archetypen voor wijkdemocratie dienen ter inspiratie: wil de wijk het accent op adviseren & inspreken, aanjagen & initiëren of verdelen & besluiten? Op basis van de vragen en antwoorden worden vervolgens in de tweede stap afspraken per wijk vastgelegd. Deze moeten congruent met elkaar zijn. Naarmate meer zeggenschap door de wijk gewenst is, hoort daar een steviger democratisch proces in de wijk bij. Tot slot wordt in de derde stap de uitvoering geëvalueerd. Werkendeweg wordt ervaren of het gekozen model passend is. Aan de hand van de vragen in de praatplaat wordt regelmatig het gesprek gevoerd over de ontwikkeling van het Groninger model en trekken we lessen. De gemaakte afspraken moeten college en raad het vertrouwen geven om, als de wijk een zorgvuldig democratisch proces organiseert, taken en verantwoordelijkheden over te dragen aan de wijk.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Onze ambitie op het terrein van Gebiedsgericht Werken en Democratische Vernieuwing, zoals verwoord in het Coalitieakkoord, is dat we inzetten op nabijheid, vertrouwen en betrokkenheid. Hiervoor willen we intensief en vroegtijdig samenwerken met bewoners aan de wijkagenda en aan maatschappelijke opgaven. We willen meer en andere mensen betrekken. We verleggen de focus van inspraak naar goed samenspel en samenspraak. Het gaat dan zowel om het betrekken van bewoners bij gemeentelijk beleid, als om het betrekken van de gemeente bij wat er leeft bij bewoners: tweerichtingsverkeer. In de verschillende fasen van voorbereiding tot uitvoering en evaluatie van beleid krijgt het samenspel een andere vorm: samen denken, beslissen, doen en leren. Met het Gronings model gaan we met alle betrokken partijen de zeggenschap in wijken en dorpen in co-creatie op maat vormgeven. De evaluatie heeft geleerd dat bewoners met deze werkwijze positieve ervaringen hebben. De bewoners die onlangs met te raad spraken over de evaluaties deden ook de oproep om hieraan een vervolg te geven. Eerder bespraken we dit tijdens de Week van de Democratie tijdens een bewonersconferentie. In 2021 organiseren we die, samen met actieve bewoners, opnieuw om zo samen verder invulling te geven aan bijgaand voorstel.

Financiële consequenties

Geen.

Overige consequenties

Geen.

Vervolg

In overleg met de gebiedsteams gaan we op zoek naar een aantal wijken en dorpen waar dit thema al op de agenda staat. We nemen een jaar de tijd om het gesprek hierover met onze bewoners, wijkorganisaties en andere platforms die actief zijn in onze wijken en dorpen te voeren. Daarna leggen we de resultaten voor aan de gemeenteraad met de vraag of de door de wijk beoogde samenwerking en verdeling met de betreffende wijk of dorp kan worden vormgegeven. Ook de rol die de raad daarin zelf wenst te spelen zou aan de orde moeten komen. Daar waar dit aan de orde is kunnen vervolgens afspraken worden gemaakt over de eventuele overdracht van bevoegdheden. Daar waar een wijk meer zeggenschap krijgt horen daar ook meer stevige afspraken bij over de borging van de democratische waarden (inclusie, transparantie etc.).

We beginnen klein en uiteindelijk is het de bedoeling om dit uit te werken voor elke wijk en dorp. De bij ons bekende bewonersorganisaties en -collectieven worden hiervoor benaderd. De raads werkgroep democratische vernieuwing wordt hierbij betrokken. In samenspraak wordt een planning gemaakt waarmee invulling wordt gegeven aan de praktische

uitwerking van het Gronings model. Met de raads werkgroep wordt een voorstel gemaakt hoe de gemeenteraad wordt betrokken en op de hoogte wordt gehouden van de resultaten en de voortgang.

Lange Termijn Agenda

Maart 2021

**Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,**

**burgemeester,
Koen Schuiling**

**secretaris,
Christien Bronda**

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.